geworden zijnde niet gedoopt wilde worden, is te houden voor een vreemdeling van het verbond, mist het teeken, waardoor de bondelingen van de ongeloovigen onderscheiden worden. En gelijk onder het O. Verbond huwelijken met onbesneden heidenen verboden waren, zoo is onder het N. Verbond tegen Gods wil een huwelijk met dezulken, die den doop, welke in de plaats der besnijdenis is gekomen, niet hebben ontvangen. „De intimis non judicat ecclesia". (Over het innerlijke oordeelt de kerk niet). Maar, wordt van de kerk gevraagd, in te zegenen een huwelijk met een ongedoopte, die dus het veldteeken van Christus mist, door zijn ongedoopt blijven zelf verklaart buiten het Christelijk erf te behooren, dan mag geen kerk meer een huwelijk inzegenen, en doen, alsof zij dat ongedoopt zijn niet telde, alsof zij dispensatie verleenen kon van den doop, die door Jesus Christus zelf tot teeken en zegel voor zijn kerk ingezet is, waar Hij zeide: „Die geloofd zal hebben *en gedoopt zal zijn*, zal zalig worden".

Ten overvloede schier herinnert Uwe Commissie er aan, dat *in het algemeen voor ongeloovigen en vijanden der religie te houden zijn allen, „die een ongoddelijke leer of leven voeren", ook al zijn zij gedoopt*, mogelijk in de Gereformeerde kerk gedoopt. Wie, gedoopt zijnde, een openlijke verachter is van God en zijn Woord en zijn Sacramenten, alle leering en vermaning uit Gods Woord veracht, weigert belijdenis te doen en ten Avondmaal te komen, en door de kerk niet zou *kunnen* toegelaten worden, dien is geen kerkelijke inzegening van zijn huwelijk toe te staan, tenzij dan dat hij schuld belijdt en betering belooft en aanvankelijk toont.

Tot een zuiver standpunt in dezen zullen deze kerken eerst dan kunnen komen, als ernst gemaakt wordt met de tucht over, en desnoods afsnijding van doopleden.

II. In de tweede plaats moest beantwoord de vraag, hoe door de kerk te handelen zij, als van haar bevestiging verlangd wordt van zulk een gemengd huwelijk, waarbij van de niet Gereformeerde partij *met voldoenden grond mag vertrouwd worden, dat ze de vreeze Gods toegedaan is*. Voor ons is de moeilijkheid grooter dan voor onze vaderen, wijl vroeger de pluriformiteit der kerk niet in die mate gevonden werd als tegenwoordig, toen ter tijd bijv. tevergeefs gezocht werd het nu zoo verwarrend feit, dat kerkelijk gescheiden leven, die toch eenzelfde Gereformeerde waarheid belijden.

In betrekking tot deze 2e categorie gemengde huwelijken acht Uwe Commissie dit den meest gewenschten weg.

1. Is door den Kerkeraad op goeden grond aan te nemen, dat de niet-Gereformeerde de vreeze Gods toegedaan is, — en zekerheid dienaangaande kan de kerkeraad hebben, of doordat hij den persoon in zijn belijdenis en wandel reeds te voren kende, of door getuigenis van geloofwaardige gemeenteleden, of door zelf hem over belijdenis en wandel te ondervragen, — zoo wordt hem ons huwelijksformulier voorgehouden, toegelicht zoo noodig, en dan gevraagd, of hij die Schriftuurlijke beschouwing van het Huwelijk deelt, en op de daar gestelde vragen bevestigend kan antwoorden.

2. Aan den niet-Gereformeerde worde verder gevraagd, in de volgende voorwaarden toe te stemmen: *hij belove*, de Gereformeerde partij in niets in de uitoefening van haar religie te zullen hinderen; én — *hij belove*, de kinderen, die uit het huwelijk mochten geboren worden, in de Gereformeerde kerk te laten doopen, en ze aldaar in de Gereformeerde waarheid, o.m. door prediking, catechisatie enz. te laten onderwijzen Cf. De Moor. Comm. Petr. VI, p. 553

Uwe Commissie heeft zelve de vraag overwogen, of het niet voldoende zou zijn te vorderen, dat de kinderen in de Gereformeerde waarheid zouden opgevoed worden, zonder dat uitdrukkelijk verlangd werd, dat zulks moest geschieden in de Gereformeerde kerk; zoodat stilzwijgend toegelaten zou worden, bijv. in 't Herv. kerkgenootschap voor het kind onderwijzing in de Gereform. waarheid te zoeken, mits dan maar de kerkeraad der Gereformeerde kerk ten allen tijde het recht had, om toezicht daarop uit te oefenen. Echter werd dit bij verder nadenken onvoldoende geacht. Immers, waar in het Ned. Herv. kerkgenootschap alle wind van leer waait, zou feitelijk uit het voorgaande moeten volgen, dat de kerkeraad der Geref. kerk onderzoeken moest, in hoever de Herv. predikant in prediking en catechisatie Gereformeerd was, wat — gij gevoelt het — onduenlijk zou zijn.

Zekerheid, dat de kinderen, zooals het Huwelijksformulier zelf dat voorhoudt „in de waarachtige kennisse en vreeze Gods, Hem tot eer, en tot hunne zaligheid" worden opgevoed, is daar 't meest, waar van de ouders gevraagd wordt, hunne kinderen in de Geref. kerk te laten doopen en onderwijzen. Dan alleen wordt volle ernst gemaakt met de bede uit het Formulier, dat de ouders hunne kinderen „Godzaliglijk opbrengen mogen, ter eere van Gods heiligen Naam, tot stichting van Zijne gemeente, en tot uitbreiding van Zijn heilig Evangelie".

Ook „tot stichting van Gods gemeente". Want het huwelijk is niet alleen de band tusschen twee personen, maar het heeft ook zijn beteekenis voor de kerk zelve. Immers op grond van het genadeverbond mag de kerk verwachten, uit de eventueele kinderen van zulk een huwelijk in de toekomst gebouwd te zullen worden. Het genadeverbond legt den band tusschen kerk en huwelijk. (Dr. A. Kuyper, Gemeene Gratie III p. 354) De toekomst der kerk, ook als instituut, hangt voor een niet gering deel aan de vraag, of de kinderen al of niet in gemeenschap met haar zullen worden opgevoed. Dan alleen zullen de ouders waarlijk „tot stichting van Gods gemeente hunne kinderen opvoeden", als zij hen in de Gereformeerde kerk laten doopen en onderwijzen.

Bovendien zou een Gereformeerde kerk, toelatende dat een kind buiten de Geref. kerk werd gedoopt en opgevoed, met zichzelf in tegenspraak komen, door zelve de zuiverheid van het kerkelijk instituut als een middelmatige zaak te behandelen, die voor den Dienst des Woords en de catechisatie er zoo niet op aankwam. Haar eigen bestaansrecht als Gereformeerde kerk zou zij daarmee loochenen.

Uwe Commissie meent hiermee de haar gestelde vraag te hebben beantwoord. Niet, dat er geene vragen meer overblijven. Het vraagstuk van het kerkelijk huwelijk is zeer omvangrijk, en verdient o.m. ten gevolge van de gewijzigde verhouding tusschen kerk en overheid nader onder de oogen gezien te worden. Met name zou een volledige uiteenzetting van de beteekenis van het kerkelijk huwelijk zeer leerzaam zijn. Doch uwe Commissie achtte, dat dit niet noodzakelijk was voor de beantwoording der gestelde vraag. Zij meent dan ook met bovenstaande aan hare opdracht te hebben voldaan.

Ten slotte merkt Uwe Commissie op, dat ook de in de 2de plaats genoemde gemengde huwelijken, hoewel niet ongeoorloofd, toch *ongewenscht* zijn. Wie *getrouwe* God wil dienen naar zijn heiligste overtuiging, moet meermalen in een minder verkwikkelijk geschil met de andere partij geraken. Waarom de kerken, gedachtig aan het spreekwoord: „Voorkomen is beter dan genezen", door prediking, catechisatie en huisbezoek te arbeiden hebben, dat, zooveel mogelijk, alle gemengde huwelijken en ook daartoe leidende verlovingen voorkomen worden.

Om nog kort het resultaat van haar onderzoek u voor te houden, heeft uwe Commissie de eer, u de volgende conclusies voor te stellen:

1. Een algemeene regel is niet voor te schrijven. Elk geval moet afzonderlijk beoordeeld worden.

2. Is het gemengde huwelijk van zulken aard, dat een der partijen der religie vreemd of vijandig is, dan is kerkelijke inzegening ongeoorloofd, wijl zulk een huwelijk is tegen Gods wil, en met zulk een huwelijksbevestiging heel ons huwelijksformulier strijdt.

3 Is het gemengde huwelijk van zulken aard, dat op goeden grond vertrouwd mag worden, dat de niet-Gereformeerde partij de vreeze Gods toegedaan is, dan mag zulk een gemengd huwelijk kerkelijk ingezegend worden, mits:

a. de niet-Gereform. partij van te voren verklaart in te stemmen met den inhoud en de vragen van ons huwelijksformulier;

b. van haar de belofte verkregen is, de Gereformeerde partij in niets in de uitoefening van haar religie te zullen hinderen;

c. van haar de belofte verkregen is, dat de eventueele kinderen in de Geref. kerk zullen worden gedoopt en opgevoed.

Hiermede ons rapport in uwe overweging aanbiedende, bidden wij u de leiding des H. Geestes toe.

J. Douma,
J. P. Klaarhamer.

Bolsward, 2 Aug. 1911.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

M. Noordtzij. Babylonische Psalmen in vergelijking met die des Ouden Testaments. Kampen, J. H. Kok, 1911.

Babylonische Psalmen in vergelijking met die des Ouden Testaments, aldus is de titel van de rede welke door Prof. Noordtzij is gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Theologische School te Kampen, op den 7den December 1911.

Deze rede ligt thans in druk voor ons en het is mij een genoegen er hier de aandacht op te vestigen.

Onder „Babylonische Psalmen" verstaat men die hymnen en gebeden uit het oude Babylon, welke door het schuldgevoel dat er zich tegenover de godheid in uitspreekt, aan Israels boetpsalmen herinneren. Sedert in de vorige eeuw, door de opgravingen in het land van Tigris en Euphraat, de cultuur van Babel en met die cultuur ook de religie, beter dan voorheen, is bekend geworden, zijn met andere documenten der religie ook deze Babylonische Psalmen ontdekt, al zijn ze ook meest in Assyrische afschriften bewaard.

Prof. Noordtzij vergelijkt nu in zijn oratie enkele dezer Babylonische Psalmen met de Oud-Testamentische. Waar een geleerde als Noordtzij die niet slechts Oud-Testamenticus maar ook Assyrioloog is, zijn resultaten van een dergelijke comparatieve studie mededeelt, kan nij rekenen op een belangstellend gehoor.

Wat daarbij nog de belangstelling verhoogt, is de actualiteit van het onderwerp.

Men door de in 1888 in Amarna ontdekte leemen-tafeltjes, die o.m. de correspondentie bevatten tusschen Babylonische en Aegyptische koningen, is sterker dan ooit de groote invloed der Babylonische cultuur aan het licht getreden. Een invloed, die zich ook op de landen en volkeren van Vóór-Azië en alzoo ook op Palestina zou hebben doen gelden.

In verband ook met de ontdekking van de wetgeving van Hammurabi of Chammurapi is deze invloed van Babylonië door sommige geleerden uitgebuit tegen het openbaringskarakter van het Oude Testament.

Men herinnert zich, hoe daar vooral aan verbonden is de naam van Dr. Friedr. Delitzsch met zijn Bibel und Babel.

Alsof zekere overeenkomst noodzakelijk moest wijzen op ontleening, werd het bij de voorstanders der „Religionsgeschichtliche" methode, een dogma, dat de religie van den Bijbel aan Babel was ontleend. Alsof de betrekkelijke overeenstemming die er bestaat tusschen de wijze waarop een herdershut op de bergen van Noorwegen en op de Zwitsersche Alpen is gebouwd, noodzakelijk op ontleening zou wijzen! Meer bezonnen geleerden zooals Dr. F. Jeremias gingen hiermee dan ook niet accoord. De laatste schrijft: „Men mag het feit, dat de invloed der Babylonische cultuur historisch en inscriptief op den voorgrond staat en zich daar overal kenbaar maakt, waar vooral overblijfselen van religieuse voorstellingen op voor-Aziatisch gebied opduiken, niet tot een leerstelling der cultuur- en godsdienstgeschiedenis maken".

Ook Prof. Noordtzij begint zijn rede met een herinnering aan den strijd „Um Bibel und Babel".

En hij kan dit te eerder doen, omdat hij in zijn voorlaatste oratie, „toen men midden in dien strijd leefde", gesproken had over: de *onjuistheid* van Delitzsch hypothese over Babel en Bijbel".

Terecht wijst hij er ook op, hoe voor Delitzsch c. s. „parallelie gelijk is aan analogie en analogie aan genealogie en causaliteit".

Na deze breede, met tal van citaten gedocumenteerde inleiding komt hij dan tot zijn onderwerp.

„Niet het geheele terrein van den strijd, maar een betrekkelijk klein onderdeel" zal thans door hem worden behandeld, en dat is dan: Babylonische Psalmen, *in vergelijking met die des Ouden Testaments*.

Het onderwerp wordt nog nader bepaald waar hij zegt „niet over *de* Babylonische Psalmen zullen wij het hebben".

De godsdienstige literatuur toch van Oud-Babylon, thans bekend geworden uit de overblijfselen van Sardanapalus' bibliotheek en Nippur's Bel-tempel-bibliotheek biedt een haast onafzienbaren schat. Verder wijst hij er op hoe wij de Babylonische evenals de O. T.'sche psalmen slechts kennen in hun liturgisch gewaad, d.w.z. zooals zij gebruikt worden bij den eeredienst.

Dit brengt hem er dan toe op den cultus of eeredienst van Babel en Israel te wijzen en wel bepaaldelijk om Delitzsch' bewering te weerleggen: „dat het O. Testamentische offerwezen en priesterdom zeer onder den invloed van het Babylonische zijn geweest".

Noordtzij voert die weerlegging door, op linguistische gronden, het verschil aan te wijzen dat hier bestaat tusschen 1e. de namen der priesterschap; 2e. de namen en de werking der offers; 3e. de beteekenis van de termen: besprengen, verzoenen en vergeven, — in beide religiën.

Zijn resultaat is dan, „dat beide religiën niet genealogisch met elkander in verband staan en de instituten van Israels godsdienst op een geheel anderen wortel stoelen dan die van Babylonië".

Dan komt hij tot Delitzsch' bewering omtrent: het niet te vergelijken gewicht van de Babylonisch-Assyrische psalmendichting".

Noordtzij neemt de vrijheid een vergelijking te maken.

Tegenover het lied aan Sin, den Maangod van Ur, Abrahams vaderstad, stelt hij een lied uit Egypte, een lied van Koning Amenhotep aan zijn God Atim, en wijst dan op de overeenkomst in verhevenheid.

Iets wat hij verklaart uit het „nawerkend semen religionis, dat vóór en even na den zondvloed, door middel van eerste en voortgaande Openbaring door God zelf in de menschheid was gelegd".

Maar ook stelt hij Babylonische tegenover O. T.'sche psalmen. En toont dan verder met de stukken aan wat hij dus omschrijft: „Al wat hier in hunne (de Babyloniers) psalmen wordt genoogst, is slechts de vrucht van edele menschelijke worsteling om, door de kracht van wat van de vroegere Openbaring in hen nog natrilde, of door hen rondom zich nog in de natuur werd aanschouwd, naar hooger te komen; doch zonder iets bevredigends te vinden tot blijvenden troost voor het zondaarshart! Maar bij de Semitische linie, die van Ur uit langs Abraham en Mozes, langs profetische en priesterlijke mannen in Israel doorloopt, is het de *Geest van God*, die zich in, aan en door de psalmisten openbaart, en door middel van hun psalmen hen-zelven en wie hen hooren aan zich verbindt, tot zich opheft en vormt tot eeuwige heerlijkheid".

Deze belangrijke rede van den Kamper hoogleeraar verdient dank gelezen en ernstig bestudeerd te worden.

G.

Uit de Pers.

In *Utrecht's Kerkbode* geeft Ds. Fernhout een terugblik op de jaren 1887—1912, die achter ons liggen:

Het jaar 1912 is voor een groot deel onzer Kerken een jaar des gedenkens.

Niet van jubileeren. Niet van feestvieren.

Jubileums en feesten, om op te glorieeren in wat ze zelve deed of doorleefde, voegen niet aan de strijdende Kerk des Heeren. Zoolang de veldtocht duurt, denkt men in 't legerkamp niet aan feestelijk herdenken van merkwaardige feiten uit den oorlog, zelfs niet van een gewonnen veldslag. Tijd voor feestvieren wordt het eerst, als in den beslissenden slag de zege werd bevochten en het overwinnend leger met gejuich wordt ingehaald.

Zoo komt de tijd om feest te vieren voor de Kerk des Heeren pas, als de Koning verschijnt om al zijne en hare vijanden onder zijne voeten te leggen en haar den vredepalm voor 't zwaard te reiken.

Zeker, ze heeft ook te midden van den strijd haar feestgetijden: als de Koning haar leidt in zijn tent om haar kracht en wapenrusting te vernieuwen; als Hij haar uit engten verlost of voordoel op den vijand doet behalen.

Maar daarvan maakt ze geen jubilea.

Haar jubilea bewegen zich niet om haar leven zooals het, in elk opricht gebrekkig, uitkomt bij haar zelve: broksgewijs, met zonde bevlekt en worstelend met den dood, maar zooals het centraal in Christus, haar Hoofd, is: heilig en onoverwinnelijk en doorbrekend uit nood en dood tot zegepraal en heerlijkheid, Haar jubilees zijn: haar Kerstfeest, haar Goeden Vrijdag, haar Paschen, naar Hemelvaartsdag en haar Pinksteren.

Daarom in 1912 geen kerkelijke jubilea.

Maar wel uren van stil gedenken voor Gods aangezicht.

Van blij en dankbaar gedenken. Want de Heere heeft in de laatste tachtig jaren groote dingen bij ons gedaan. Welk een genade dat Hij de oogen deed opengaan voor de zonden, en breuken van ons kerkelijk leven; voor de schuldige onderwerping aan onschriftuurlijke, menschelijke machten en wetten; voor de vertreding van zijn heilige ordinantiën in 't midden zijns volks; voor de verloochening van 't gerag onzes gezegenden Konings; voor de ontheiliging van zijn Verbond; voor de bloedschulden, waarmee we zijne kerken onder ons beladden.

Neen, 't was niet ons dieper inzicht, 't was niet onze groote teerheid van conscientie, dat wij zagen en erkenden wat anderen een geheim besef of koud liet — 't was Gods ontferming die ons van blind zijnde maakte, en 't was de kracht zijner genade die ons voor de waarheid zwichten deed. Zijn genade, die ons dwong te breken met banden, die zijn Kerk niet dragen mocht, en in verwerping van inzettingen der menschen de handen weer uit deed strekken naar 't juk onzes Koninga. Zijn genade, die ons liever schande deed dragen en schade lijden, dan dat we langer zouden wandelen in zondigen weg.

En 't was dezelfde genade, die onze vrijgemaakte Kerken, nu deze 25 jaren, ondanks veel dat haar in verzoeking tot ontrouw bracht, deed volharden in trouw aan Zijn Woord; die ze behoedde voor een smadelijk ondergaan in moedeloosheid en verwarring.

Ook dit laatste achte men niet gering. De geschiedenis — ook die van de eerste helft der vorige eeuw, bewijst, hoe ontzaglijk groot en vele de gevaren zijn voor Kerken, die uit het sleurleven van slaafsche onderworpenheid plotseling ontwaken en doorbreken tot vrijheid.

Zelf hebben we die gevaren van nabij zien dreigen. En al zijn we er niet altoos geheel aan ontkomen, onze God heeft ons er toch niet het slachtoffer van laten worden.

En dàt niet alleen. Maar, al past het ons niet te roemen, erkend moet toch tot roem van de genade en de trouw onzes Gods, dat de vrijmaking van een deel der aloude gereformeerde Kerken in ons Vaderland, nu een kwart eeuw geleden, voor heel het kerkelijke leven, in ons vaderland en niet minder voor het leven van ons volk, kostelijke vruchten afwierp.

En zeker, daarvoor zullen we onzen trouwen God in onze dank- en bid-uren loven en prijzen.

Doch aan den anderen kant — wie zal ontkennen dat er evenveer stof is tot diepe verootmoediging en tot vurig gebed om overvloediger werking van den Heiligen Geest.

We denken hier aan onze ontrouw jegens de Kerken, die na de tachtiger jaren in het Synodaal Genootschap achterbleven. Dat onze ontkomen kerken aanstonds bedacht waren op vereeniging met de vrije christelijke Gereformeerde Gemeenten was recht. En ook begrijpelijk was het, dat de pogingen om met háár te komen tot één kerkverband, tijdelijk de aandacht een weinig afleidden van de achtergeblevenen. Maar 't is ons tot schuld voor God en tegenover de Gereformeerde Kerken en belijders in het Hervormd Genootschap, dat we niet aanstonds na de vereeniging de actie tot vrijmaking van wat achterbleef opnieuw en krachtiger nog dan tevoren doorzetten.

En hoeveel is er daarnaast, in eigen kring, dat tot diepe verootmoediging stemmen moet.

Hoever bleven we duaver in ons kerkelijk leven beneden het ideaal dat we ons in '87 en volgende jaren stelden. Dat de Heere self in zijn Woord ons stelt. Hoeveel misstanden lieten we voortbestaan; en hoeveel aanvankelijk gebannen zonden lieten we allengs weer binnensluipen.

Daarom, nog eens, laat ons wel onze stille gedenkuren voor Gods aangezicht hebben. Laat het ook uren zijn van hartelijken en innigen dank. Maar laat bovenal niet ontbreken de ernstige zelfbeproeving, de ootmoedige schuldbelijdenis en de vurige gebeden om vernieuwing van de genade die onze God nu 25 jaar geleden zoo heerlijk onder ons werken deed.

Zóó zal ons gedenken Gode welbehagelijk zijn en een gezegende vrucht kunnen afwerpen voor de toekomst onzer Kerken.

In de *Geldersche Kerkbode* behandelt Ds. Schouten weer een stuk van het practische kerkelijke leven:

Nu wij over het nut van de jongelingsvereeniging een en ander in het midden hebben gebracht, zij het ons vergund uwe aandacht te vragen voor een andere zaak, die met de toekomst van onze Kerken in het allernauwste verband staat.

Het catechetisch onderwijs moest een plaats der eere innemen in het midden van ons gemeentelijk leven, en wat worden er slechts weinigen gevonden, die van het hooge belang hiervan zijn doordrongen.

Zeker, wij hebben in onze dagen behoefte aan een deugdelijke bediening des Woords, die rekening houdt met den tijd waarin wij leven, en die het licht van 's Heeren ordinantiën laat vallen op de vraagstukken van het leven, maar wij hebben niet minder noodig deugdelijk catechetisch onderwijs, waarin bij de behandeling van de leer der waarheid, rekening wordt gehouden met de eeuw waarin wij ons bevinden en met de vraagstukken die ons omringen.

Als het catechetisch onderwijs beneden peil staat, dan kunnen de nadeelige gevolgen niet achterwege blijven en zullen velen zich te laat beklagen, dat zij niet meer aandacht aan dit gewichtig gemeentebelang hebben gewijd. Kerkeraden, predikanten en ouders hebben hier de handen ineen te slaan, opdat deze tak van arbeid een plaats der eere moge erlangen in het midden van de gemeente.

Hier ligt in de eerste plaats een roeping voor onze kerkeraden. Zij zijn er over het algemeen nog te weinig van doordrongen, dat het bij het geven van catechetisch onderwijs in de eerste plaats aankomt op een geschikte lokaliteit. Meermalen moeten de predikanten onderwijs geven in lokalen, waar het aan de eerste levensvoorwaarden, licht en lucht, ontbreekt. In een klein en donker lokaal moeten zij hun leerlingen ontvangen. Willen zij hen iets laten schrijven, dan ontbreekt hiervoor de gelegenheid en moeten de knieën als lessenaar dienst doen.

Op het gebied van het christelijk onderwijs is men in de laatste jaren, wat betreft de inrichting der schoollokalen, vooruitgegaan, maar het catechetisch onderwijs wordt op vele plaatsen nog steeds zeer stiefmoederlijk bedeeld.

Eerste voorwaarde voor goed catechetisch onderwijs is een geschikte lokaliteit, waarin men met aangenaamheid onderwijs kan geven en ontvangen.

In de tweede plaats is er bij de kerkeraden over het algemeen veel te weinig belangstelling in den gang van het onderwijs.

Op onze Christelijke scholen wordt men met inspectie en visitatie als het ware overladen. De tijd kon wel eens aanbreken, dat men hier van het goede te veel begon te krijgen. Al dat bezoek begint langzamerhand een bezoeking te worden. Maar op onze catechisatien hebben wij waarlijk niet over te veel bezoek te klagen. Op enkele gunstige uitzonderingen na, worden deze nooit door de ouderlingen met een bezoek vereerd.

Het komt ons voor, dat wij hier te doen hebben met een misstand, die hoe eer hoe liever uit den weg moet worden geruimd. Het catechetisch onderwijs, als een deel van den ambtelijken arbeid van den dienaar des Woords, heeft recht op, en behoefte aan de belangstelling van de opzieners der gemeente. Als er nooit een ouderling op bezoek komt, dan heeft het zoo al den schijn, alsof men hier te doen heeft met een zaak, die van belang is ontbloot, en die maar door den predikant met de kinderen der gemeente moet geregeld worden. Het gevaar is dan ook verre van denkbeeldig, dat op deze wijze het catechetisch onderwijs buiten het gemeentelijk leven komt te staan, terwijl het daarin juist een plaats der eere moest innemen.

Wij zijn van oordeel, dat aan een goede lokaliteit alle aandacht moet worden geschonken en dat de opzieners der gemeente zoo nu en dan onze catechisatiën moeten bezoeken.

Ook door ons als predikanten dient alle zorg aan het catechetisch onderwijs besteed te worden.

Onlangs werd in een onzer Kerkbode's de aandacht gevestigd op de ongelijke verdeeling der deputaatschappen in onze kerken. Sommige op den voorgrond tredende personen worden schier voor alle zaken gedeputeerd. Een van de nadeelige gevolgen is, dat zij telkens genoodzaakt worden hun eigen arbeid stop te zetten, terwille van een of andere zaak, hun door de classis of door de synode opgedragen.

En waar nu niemand twee dingen tegelijk kan doen, daar kan het niet anders, of het werk in eigen gemeente moet hier onder lijden, en meestal wordt dan de catechisatie het kind van de rekening. Wanneer de predikant meermalen verhinderd is catechisatie te houden, dan kan het niet anders, of dit moet zeer belemmerend op den goeden gang van het onderwijs werken.

De leerlingen, die er aan gewoon zijn, zoo nu en dan vrij te hebben, gaan de catechisatie als een bijzaak beschouwen, en veroorloven zich bij de minste aanleiding de vrijheid om weg te blijven.

Zal het catechetisch onderwijs waarlijk bloeien, dan is voor alle dingen noodig, dat het geregeld worde gehouden, en dat slechts bij hooge uitzondering vrij worde gegeven.

Voorts dient in den tegenwoordigen tijd het onderwijs zoo actueel mogelijk te zijn. Het is noodig op oude ketterijen de aandacht te vestigen, wijl deze telkens weer in een nieuw gewaad optreden, maar hierbij mag het niet blijven. De kinderen der gemeente komen in hun leven met de vragen van den dag in aanraking. Allerlei sekten doemen als paddestoelen uit den grond op, en allerlei occulte verschijnselen vragen de aandacht en prikkelen de nieuwsgierigheid.

Bij het catechetisch onderwijs dient het licht van het Woord des Heeren op al deze zaken te vallen, opdat de kinderen der gemeente het spoor niet bijster raken in hun gang door het leven.

Zal het catechetisch onderwijs bloeien, dan is voor ons als predikanten noodig, dat wij zoo geregeld mogelijk catechisatie houden, en dat wij in ons onderwijs de verschijnselen van onzen tijd, en de vragen van onze dagen, bezien bij het heldere licht van het Woord des Heeren. Eindelijk hebben ook de ouders hier een roeping te vervullen.

Buitenland.

Rusland. Beweging onder de Joden. Het Heilsleger uit Rusland verbannen.

Onder de Joden in Rusland is een beweging ontstaan, die het „zoeken naar God" genoemd wordt. Deze beweging is bijna uitsluitend beperkt tot de ontwikkelde klasse; men gevoelt de behoefte aan eene levende religie en heeft daarom de oogen gewend tot Christus, terwijl men ijverig het Nieuwe Testament onderzoekt. De kracht van deze beweging kan men afmeten naar de bevigheid, waarmede de bladen, die op Joodsch standpunt staan, haar bestrijden. De „Godzoekers" nemen den Heere Jezus niet aan als den Messias van Israël, maar zij houden Hem voor een groot profeet; zijne gelijkenissen zijn voor hen als paarlen van groote waarde, die door haar zedelijke waarde en schoonheid eenig in haar soort zijn, terwijl de persoon van den Middelaar veel aantrekkelijks voor hen heeft. Het is het te hopen, dat de oogen der „Godzoekers" zullen geopend worden om den Christus als Zaligmaker te leeren kennen.

Zij die gehoopt hadden, dat de Russische regeering en de Heilige Synode (het lichaam waardoor feitelijk de Russische Staatskerk bestuurd wordt) wijs zouden geworden zijn door de harde lessen der laatste jaren, komen bedrogen uit.

Nu de revolutie bezworen is, gevoelt men er in regeeringskringen geen behoefte aan om hetgeen de Czaar in zijn bekend Octobermanifest heeft toegezegd, n.l. vrijheid van Godsdienst, ook werkelijk te verleenen. Wij deelden reeds een en andermaal feiten mede, waaruit dit blijkt. Zoo heeft nu weder de Russische regeering het Heilsleger uit haar gebied verbannen. Natuurlijk moest er een voorwendsel voor deze daad van conscientiedwang gezocht worden, en dit werd gevonden in de omstandigheid, dat de leiders van het Heilsleger niet te voren konden opgeven welk onderwerp in hunne vergadering zou worden behandeld.

Gemengd Nieuws.

In St. Rosa, in Caledonië, zoo meldt de *Baptist Argus*, is een kerk gebouwd van één boom. Alle planken en balken zijn afkomstig van een reusachtigen boom, die 18 voet in middellijn mat. Alleen de vloer werd van harder hout gemaakt. Toen de boom was geveld, kon men berekenen, dat hij 800 jaar oud was.

Dronkaardseiland. Op eenigen afstand van de Nieuw-Zeelandsche kust ligt Pakatoa, het dronkaardseiland, van welk stuk grond het Leger des Heils een kolonie voor drankzuchtigen maakte.

Pakatoa heeft een oppervlakte van ongeveer dertig hectaren. Bedwelmende drank is er niet te bekomen. Ook is er geen andere verbinding met het hoofdeiland (Nieuw-Zeeland) dan door de motorboot van het Leger des Heils, zoodat het voor de bewoners onmogelijk is een herberg te bezoeken.

Het gouvernement van Nieuw-Zeeland heeft onlangs een wet aangenomen, waarbij aan de rechtbanken het recht wordt gegeven om hen, die viermaal veroordeeld werden wegens dronkenschap, op te zenden naar Pakatoa.

De bewoners houden zich bezig met het verbouwen van groenten en vruchten, het maken van schilderijlijsten en het vervaardigen van speelgoed.

Het ligt in de bedoeling, ook voor drankzuchtige vrouwen zulk een kolonie te stichten.

Was men in Frankrijk in 1910 verblijd, dat men kon constateeren, dat de bevolking eenigszins, zij 't took weinig, was toegenomen, — de bevolkingscijfers over het eerste half jaar van 1911 hebben helaas aangetoond, dat het aantal geboorten weer overtroffen wordt door het aantal sterfgevallen. In de eerste 6 maanden van het verloopen jaar stierven er 404 278 menschen, terwijl er 18 279 minder kinderen geboren werden. In 1910 werden er 21.000 meer kinderen geboren dan er menschen stierven, maar nu is het resultaat over het eerste halfjaar van 1911 te beschouwen als een voorbode, dat het jaar 1911 met een zwarte kool in de geschiedenis van het Fransche volk zal geteekend worden. Het ongunstigste getal, dat men tot hiertoe in Frankrijk moest constateeren, was dat van het eerste halfjaar van 1909, waarin het aantal gestorvenen dat der geborenen met 28000 overtrof. Men kon echter in 1909 er op wijzen, dat in dat jaar het aantal sterfgevallen bijzonder groot was; maar in het verloopen jaar is het aantal geboorten nog ongunstiger dan in het jaar 1909. Toen zagen er 398 710 kinderen het levenslicht, in 1911 is dit cijfer tot 385 999 gedaald.

Winckel.

Voor Kinderen.

HET GOEDE DEEL.

IV.

Het dreigend gevaar werd eindelijk zoo groot, dat een aantal Protestantsche vorsten besloten zich te vereenigen en den 4en Mei 1608 de „Protestantsche Unie" stichtten, om zoo te saam hun rechten en vrijheden te waarborgen. De hoofdpersoon onder de verbondenen was Frederik IV, de Gereformeerde Keurvorst van de Palts. Ongelukkig bleek ook nu weer de verdeeldheid, waarover we al spraken. Want verscheiden Lutherse staten, o. a. het machtige keurvorstendom Saksen, wilden niet in den bond met Gereformeerden treden.

Zoo was dan de Unie veel zwakker, dan zij had kunnen zijn. Toch vonden de Roomsche vorsten haar zoo gevaarlijk, dat ook zij besloten zich onderling te verbinden. Zoo werd den 10den Juli 1609, de „Katholieke Ligue" of Roomsche Bond gesloten. Diens hoofd was de fel Roomsche hertog van Beieren, Maximiliaan. Zijn land werd ten noorden begrensd door de Boven-Palts. Ook vele Roomsche kerkvorsten o. a. de prinsbisschop van Regensburg, stonden hem bij.

Uit alles was reeds nu op te maken, dat het eerlang tot een strijd komen zou. Want het doel van Maximiliaan, die ook op den keizer kon rekenen, was uitroeiing der ketterij, allereerst van die der Gereformeerden. Een godsdienstoorlog zou het worden, juist als onze tachtigjarige, gelijk dan ook later de dertigjarige oorlog in Duitschland „neen smolt," zooals Groen het noemt, met den Spaansch-Nederlandschen. 't Was trouwens eenzelfde vrede, die van Munster in 1648, welke later aan beide oorlogen een eind maakte.

Twee machten waren er waarop de Roomsche partij in Duitschland rekenen kon. Ten eerste de Keizer, in wiens erflanden de strijd tegen de Hervormden werd gevoerd, op aandrijven der Jezuïten, die ook de vrienden en raadgevers waren van Maximiliaan van Beieren. Tegelijkertijd bood Spanje hulp, in de hoop uit de vijandschap der Roomsche Ligue tegen de Gereformeerde Nederlanden voordeel te trekken, om die weer te onderwerpen. Zooals velen zullen weten, was keizer Karel V in der tijd zoowel koning van Spanje als keizer van Duitschland en heer der Oostenrijksche erflanden geweest. Doch toen hij in 1555 afstand deed van den troon, volgde zijn zoon Philips hem wel in Spanje, maar niet in Duitschland op. Daar koos men Karels broeder Ferdinand tot vorst. Dit was in den tijd waarvan we nu spreken, ruim een halve eeuw geleden. In Oostenrijk zoowel als in Spanje regeerden vorsten uit het huis van Habsburg. Beide geslachten waren „vereenigd in afkomst, in geloof, in belang, in bedoeling." Daarom was er ook zoo nauw verband tusschen den krijg hier en in Duitschland. De Roomsche Ligue was vooral vijandig tegen onze republiek.

Nu kwam daarbij, dat er voortdurend betrekkingen werden onderhouden tusschen het huis van Nassau hier te lande, en de Duitsche Protestantsche vorsten. Zoo was de keurvorst van de Palts, Frederik IV, gehuwd met Louise Juliana, dochter van prins Willem I.

Toen de Kerkhervorming in de Duitsche landen overal doordrong, hadden ook de heeren van Rothenfels zich met blijdschap gevoegd bij degenen, die met Luther Gods Woord en dat alleen wilden laten heerschen, en niet de geboden van menschen. Als velen in de Palts echter, en op het voetspoor van den keurvorst, hadden de heeren van Rothenfels zich niet bij de Luthersche, maar bij de Gereformeerde Kerk gevoegd, die ook destijds in Duitschland vele